

Jumalateenistus Nõos P, 30.04.23 kell 11.00, *Jubilate*

Lektsioonid: Js 54:7–10; 1Pt 1:3–9

Pihikõne: Rm 12:2

Jutlus: Jh 17:11–17

Laulud: 382 (1–5); 338 (1–5, 4); 470 (1–3); 471 (1–3)

Ja mina ei ole enam maailmas, kuid nemad on maailmas, ning mina tulen sinu juurde. Püha Isa, hoi neid oma nimes, mille sina andsid mulle, et nad oleksid üks nii nagu meie! Kui ma olin koos nendega, siis ma hoidsin neid sinu nimes, mille sina andsid mulle, ja varjasin neid ning ükski ei hukkunud neist peale hukatuse poja, et Kiri läheks täide. Nüüd aga tulen ma sinu juurde ja räägin just seda maailmas, et minu rõõm oleks täielikult neis enestes. Mina olen andnud neile sinu sõna ning maailm on vihanud neid, sest nemad ei ole maailmast, nii nagu minagi ei ole maailmast. Ma ei palu, et sa võtaksid nad ära maailmast, vaid et sa hoiaksid neid kurja eest. Nemad ei ole maailmast, nii nagu minagi ei ole maailmast. Pühitse neid tões: sinu sõna on tõde!

Küllap olete kuulnud helilooja Marje Singi laulu oma abikaasa, pastor Peeter Singi luuletusele „Kusagil palvetab keegi mu eest“. See tuletab mulle alati meelde, et meie hea käekäik siin maailmas pole mitte üksnes meie tarkade otsuste ja meie endi palvete tagajärg ega isegi mitte ainult meie taevase halastus meie, vaeste patuste peale, vaid see sõltub teiste palvest meie eest.

Seepärast kõneldakse Piiblis ja kirikus nii palju eestpalvetest, palvetest kellegi teise hea käekäigu eest. Just nagu pastor Peeter Sink, olen minagi veendunud, et ilma teiste eestpalveteta Jumala poole ma ei saakski elus hakkama: ei saaks üle oma hirmudest ja himudest, kahtlustest ja meeleheitest. Seda, kes, kus ja millal meie eest palvetab, me ei tea, sest tavaliselt inimesed ei ütle, et ma palvetasin sinu eest. Ehkki juhtub ka seda. Kuid see, et seda tehakse ja see muudab inimeste elusid, on kindel ja selle eest tuleb tänulik olla Jumalale, kes on eestpalvetajaile andnud palvevaimu.

Jk 5:16 ongi kirjutatud: „Õige inimese mõjuvõimas eestpalve saadab palju korda.“ Ent ükskõik kui uskliku ja pühendunud inimese palvega on tegemist, on see siiski vaid inimese palve. Meie tänases kirjakohas palvetab oma jüngrite eest Jeesus, Jumala Poeg ise. Ja see on justkui illustratsiooniks apostel Pauluse sõnadele Rm 8:34: „Kristus Jeesus on, kes suri ja, mis veel enam, kes üles äratati, kes on Jumala paremal käel ja kes palub meie eest.“ Lisaks meie õdedele ja vendadele Kristuses siin maa peal palub niisiis meie eest taevast ka Jeesus (ja Rm 8:26 järgi ka Püha Vaim!) Vaatame, mille eest Jeesus siis palub. See on õpetlik just seetõttu, et Jumala Poeg teab, mida meil tarvis on – me isegi ei tea seda päris täpselt.

Esmalt palub Jeesus meie kirjakohas: „Püha Isa, hoi neid oma nimes, mille sina andsid mulle, et nad oleksid üks nii nagu meie!“ Jeesus palub siin esmalt, et Jumal hoiaks Jeesuse jüngreid jätkuvalt selles teadmises Jumalast, mille ta on neile ilmutanud Jeesuse läbi. Jeesus on ju oma jüngreid õpetanud tähendamissõnade kaudu, mille mõte ongi selgitada, milline on taevariik ja milline on Jumal. Ajal aga, mil Jeesus enam pole oma jüngrite juures, ei tohi see teadmine samuti kuhugi kaduda.

Jeesus palub siin ka seda, et selles teadmises Jumalas oleksid jüngrid ühtsed, nii nagu on seda Jeesus ise oma taevase Isaga. Siin viitab Jeesus kogudusele ja palub seega koguduse eest. Üksik jünger ei saa midagi ära teha, kuid jünger kui koguduse osa võib end oma usuteel palju kindlamini tunda: kantakse üksteise koormaid, nii materiaalses kui vaimses mõttes.

Jeesus ütleb ka, et selles koguduse ühtsuses on tema rõõm. Varem Jh 14:27 on Jeesus ütelnud: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile.“ Seega on Jeesuse maapealse koguduse ühtsuses rõõm ja rahu. See aga tuletab meelde Pauluse kirjast galaatlastele 5. peatükki, kus rõõm ja rahu tulevad Püha Vaimu viljadena pärast armastust ning lisandub veel palju muid Püha Vaimu vilju.

Eile toimus meil praostkondlik reis Tallinna, kus kohtusime Eestit läbiva palverännutee osas Pirita kloostri esindajatega ja kasutasime mh ka juhust külastada hiljuti avatud Niguliste muuseumi. Sõitsime liftiga torni ja tagasi ning kuulasime muuseas lahkete ja jutukate muuseumitöötajate kogemusi suhtlusest külastajatega.

Selgus, et selles endises kirikus toimub tihti midagi, mida koguduses tavaliselt ette ei tule: inimesed tunglevad ja kurjustavad nii omavahel kui muuseumitöötajatega. Kuulasin neid jutte ja mõtlesin: kogudusekojaks ehitatud hoone, milles peaksid koguduse ühtsuses elama armastus, rõõm ja rahu ning teised Püha Vaimu viljad, on muutunud tavaliseks avalikuks hooneks, kus inimesi ei ühenda mitte miski. Püütakse vaid võimalikult kiiresti ja odavalt jõuda vaatamisväärsusteni ning siis jälle minema – oma teed.

Meie kirjakohas palub Jeesus veel nii: „Ma ei palu, et sa võtaksid nad ära maailmast, vaid et sa hoiaksid neid kurja eest.“ Jeesuse jüngrid ja neist moodustuv kogudus ei pea elama maailmast lahus, nagu vahel arvatakse koguduse eesmärk olevat – hoida end eemal ilmaliku elu „tuuletõmbustest“. Kristuse koguduse roll on maailmas evangeeliumi kuulutada ja nad ei saa seda ju teha siis, kui nad maailma eest põgenevad.

Samas on maailmas palju kurja ja selle eest kaitsebki Jeesus kogudust oma palvete kaudu taevase Isa poole. Seda, miks on maailmas kuri, teavad Jeesuse jüngrid hästi: see on iga inimese südames elava patu tagajärg. Patt on inimesed andnud kuradi meelevalla alla. Kuid kuri funktsioneerib nii, et otsib endast erinevat, et talle siis kallale karata. Kurja meelevalla all saab üsna lahedalt elada nii, et kurjale alluda. Kui aga hakata sellele vastu seisma, siis alles saab inimene näha kurja tegevuse tagajärgi.

Jeesus polnud siit maailmast. Ja tema jüngrid pole samuti siit maailmast, sest nende tõeline kodu on taevas. Usume ju kristlastena kõik, et selles maailmas ei tunne me end viimselt nii koduselt ja turvaliselt kui selles olemisviisis, mis tuleb pärast seda maailma. Kui meie tõeline kodu on taevas, siis kohtleb maailma kurja abil valitsev kurat meid ju võõrana ja püüab meid viimselt hävitada. Just seda Jeesus meie kirjakohas palubki, et tema taevane Isa hoiaks tema jüngreid kurja eest, kui nad maailmas on paratamatult võõrad.

Jeesus palub ka meie kirjakohas oma Isa: „Pühitse neid tões!“ Mida võiks see tähendada? Võib-olla aitab seda mõista Jeesuse mõte mujal Johannese evangeeliumis, Jh 15:1j: „Mina olen tõeline viinapuu ja mu Isa on aednik. Iga oksa minu küljes, mis ei kanna vilja, lõikab ta ära, ja igauhte, mis kannab vilja, ta puhastab, et see kannaks rohkem vilja.“

Seda pühitsemist võikski illustreerida botaanilistes terminites. Taime, mis hakkab hoolduseta kuivama, võtab hoolikas aednik oma hoole alla ja turgutab teda nii, et taim hakkab ilusaid õisi ja vilju kandma. Nõnda Jumal pühitseb oma rahvast ja teeb seda, nagu Jeesus ütleb, tões.

Seda, mis on tõde, ütleb Jeesus meie kirjakoha lõpus: „...sinu sõna on tõde!“

Nagu teada, tähendab „sõna“ laias laastus kahte asja: Pühakirja ja Jeesust Kristust, kellest Jh proloogis Jh 1:1 öeldakse, et „Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal.“ Ja kuna Jeesus ütleb Jh 14:6 „Mina olen tee ja tõde ja elu...“, siis võib tõepoolest järeldada, et Jeesus Kristus on korraga nii Sõna kui ka Tõde. Kui Pilaatus küsib Jeesuselt Jh 18:38 „Mis on tõde?“, siis saaks ta vastuse just sellestamast arutluskäigust: tõde on Logos, Sõna ehk Jeesus Kristus ise.

Jeesus Kristus ongi kogudusele antud ühelt poolt Jumala sõna ehk Pühakirja kaudu ja teiselt poolt Jeesus Kristuse ihuliku kohalviibmisena armulauasakramendis, leivas ja veinis. Need kaks, sõna ja sakrament, hoiavad kogudust maailmas kurja eest.

Küllap palub Jeesus oma taevast Isa jüngrite eest veel paljude muude asjadega seoses, mida meie, nagu ülal öeldud, ei oskagi mõelda: me ju ei tea isegi, mida meil tarvis läheb. Kuid seda kirjakohta lugedes mõtlen alati, kas minagi võin ennast Jeesuse jüngrite hulka lugeda. Jeesusel oli ju väike jüngerikond ja ka apostlite arv polnud teab mis suur. Kas ka meie, kes elame aastal 2023, oleme arvatud nende jüngrite hulka, kelle eest Jeesus oma taevase Isa poole alati palvetab?

Jh 17. peatükist saab teha kolm järeldust.

Esiteks see järeldus, millest olen juba ülalöeldud ka lähtunud. Nimelt et Jeesus palvetab oma jüngrite eest.

Teiseks ütleb Jeesus siin veidi pärast meie kirjakohta Jh 17:20: „Aga ma ei palu üksnes nende eest, vaid ka nende eest, kes nende sõna läbi hakkavad minusse uskuma.“ Järelikult palub Jeesus ka nende eest, kes on n-ö jüngrite jüngrid, inimesed, kes pole Jeesust näinud ega kuulnud, kuid usuvad jüngrite ja apostlite tunnistusi Jeesusest.

Ja kolmandaks ütleb Jeesus veidi enne meie kirjakohta Jh 17:9: „...maailma eest ma ei palu, vaid

nende eest, keda sina oled mulle andnud, sest nad on sinu omad.“ Järelikult ei palu Jeesus kõigi inimeste eest, kes maa peal elavad, vaid ainult nende eest, keda Jumal on enda omaks kutsunud.

Nõnda siis võime me Jumala silmis kuuluda kolme inimrühma: a) jüngrite ja apostlite hulka, b) jüngrite ja apostlite tunnistustel seisva koguduse hulka või c) uskmatu maailma hulka. Loogiliselt võtte ei saa me kuuluda jüngrite ja apostlite hulka, sest meie pole Jeesust näinud. Seega jääb meile kogudus või maailm.

Palugem seepärast Jumalat, et meie ega meie lähedased ei satuks sellesse inimrühma, maailma, kelle eest Jeesus ei palu. Küllap on see meie elu kõige tähtsam ülesanne, et me saaksime ja jääksime nende hulka, kelle eest Jeesus iga päev oma taevast Isa palub!

Aamen.